

informatör

gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje

List za obveščanje delavcev velenjskega dela SOZD Gorenje—Št. 6.—Leto XVIII.—Titovo Velenje, 10.2.83

Misel in delo Edvarda Kardelja: DOHODKOVNI ODNOSI

• Vprašanje dohodka in „dohodkovnih odnosov“ — kakor spričo pomanjkanja boljšega termina imenujemo ekonomske odnose med delavci oziroma med temeljnimi organizacijami združenega dela pri pridobivanju, razporejanju, združevanju in skupni uporabi dohodka — je dejansko centralno vprašanje reproduciranja socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in, dejal bi, centralno vprašanje graditve in nadaljnega razvoja našega gospodarskega sistema na temeljih socialističnega samoupravljanja . . .

• Dohodkovni odnosi morajo predstavljati vsebino socialističnega samoupravnega združenega dela, v katerem je dohodek združenih delavcev edina kategorija, ki jo upravljajo v temeljnih organizacijah združenega dela. Pri tem morajo delavci v vsaki temeljni organizaciji upoštevati to, da gre za dohodek, ki je v družbeni, ne pa v kakšni skupinski ali podobni obliki lastnine.

• Ravno delavčeva pravica, da kolektivno, enakopravno in demokratično z vsemi delavci v svoji temeljni organizaciji združenega dela upravlja celotni dohodek v družbeni lasti in da po tej poti svobodno združuje svoje delo in sredstva z vsemi drugimi delavci in delovnimi organizacijami, s katerimi ga povezujejo skupni interesi dela in življenja — in to v ustreznem sistemu medsebojnih odnosov delavcev, v katerem imajo vsi enake pravice in enake medsebojne obveznosti — je potemtakem tisti poglobilni faktor, ki osvobaja združeno delo tega, da bi mu moral dirigirati neki centralizirani državni aparat ali neki sistem tehniokratskega monopola. S tem se vodenje procesa dela kot upravljanje stvari striktno loči od upravljanja pogojev, sredstev in sadov dela oziroma od upravljanja dohodka, kar je po svojem družbenoekonomskem bistvu oblika odnosov med ljudmi.

Dohodek potemtakem ni sam sebi namen, marveč je sredstvo za uresničevanje določenih skupnih in družbenih potreb in ciljev. Dohodek je izvor in merilo možnosti za zadovoljevanje osebnih življenjskih potreb delavcev, to je izvor prisvajanja osebnega dohodka in družbenega prisvajanja za splošne družbene potrebe. Hkrati pa je dohodek tudi družbeno merilo za produktivnost dela in materialne odnose v proizvodnji, s tem pa tudi izhodišče za racionalno politiko samoupravnega in družbenega planiranja . . .

• Ker se mora celotni dohodek v vseh svojih oblikah — ki se realizira na trgu ali na določenih ravneh združevanja

dela in sredstev družbene reprodukcije — vedno koncentrirati v temeljnih organizacijah združenega dela, je to osebno izjavljanje delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela osnovna oblika odločanja . . .

• Ko delavci upravljajo in razpolagajo z dohodkom v svojih temeljnih organizacijah združenega dela, hkrati pa odločajo v delegatskem sistemu združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih, materialno zagotavljajo svojo politično in ekonomsko oblast v družbi in kontrolo nad tokovi družbene reprodukcije v celoti. Prav tako je dohodek temeljne organizacije združenega dela osnovni materialni motiv dela delavcev v združenem delu, merilo za uspešnost dela delavcev v temeljni organizaciji in merilo za njeno poslovanje kakor tudi osnova za odgovornost delavcev, da uspešno delajo in uspešno razpolagajo z družbenimi sredstvi, ki jih upravljajo.

Edvard Kardelj je večkrat obiskal Šaleško dolino. Na posnetku: med zadnjim obiskom v Gorenju si je Edvard Kardelj ogledal maketo velenjskega dela sozda Gorenja.

• Z dohodkom so delavci dolžni gospodariti tako, da zagotavljajo, da se materialna osnova njihovega dela v lastni organizaciji združenega dela in v vseh drugih organizacijah združenega dela, s katerimi je njihovo delo neposredno ali posredno povezano in od katerih je odvisno, kar najhitreje širi. S tem dohodkom morajo zagotavljati tudi določene družbene potrebe. In naposled morajo s tem dohodkom zagotavljati dohodek tudi tistim družbenim dejavostim, ki opravljajo za delavce v materialni proizvodnji storitve in ne morejo priti do svojega dohodka drugače, kakor s ceno za takšne storitve, ki se krijejo iz produkcijskih stroškov ali celotnega dohodka materialne proizvodnje. K temu moramo dodati še to, da so delavci dolžni razvijati odnose solidarnosti med seboj in ustvarjati potrebne rezervne in podobne sklade, s katerimi lahko pomagajo organizacijam združenega dela, ki so ne po svoji krivdi zabredle v težave ...

(Teorija in praksa, 7-9, 1979)

Zaključni računi 1982

Pred nami je pomembna samoupravna dolžnost: obravnava zaključnega računa za leto 1982. V tozidih in delovnih skupnostih že potekajo razprave. Poslovodni organi so tudi že pripravili svoja poročila, ki jih — nekatera skrajšana — objavljamo v današnjem Informatorju. To so poročila, ki smo jih prejeli do torka, 8. februarja. Preostala, ki jih bomo še prejeli, bomo objavili v naslednjem Informatorju.

Uredništvo

Tozd Hladilna tehnika

Že ob obravnavanju poslovnega rezultata našega tozda za leto 1981 smo se zavedali, da nam v letu 1982 nikakor ne bo lahko. Tako smo ob periodičnih obračunih v lanskem letu ugotavljali, da se zaradi raznih omejitev in stabilizacijskih ukrepov položaj našega tozda samo slabša. Ob devetmesečnem obračunu pa smo izkazali že izgubo na substanci. Zaradi izgube v letu 1981 smo lani sprejeli tudi sanacijski program, po katerem bi morali bistveno povečati količinsko proizvodnjo in to predvsem za izvoz. Tako smo septembra lani začeli s proizvodnjo na dve izmeni, da bi tako izkoristili proizvodne kapacitete skoraj 90 % — hkrati pa smo zelo povečali izvoz, kar je v sedanjem času še zlasti pomembno.

Vendar vse naloge še niso realizirane, ker imamo težave v oskrbi z repromateriali in z njihovo kvaliteto, ki je bila velikokrat tako slaba, da sploh nismo mogli obratovati. Zato smo pogosto spreminjali plane proizvodnje in vložili mnogo dodatnega dela. Najpogostejše so bile seveda težave s plastiko in pločevino (nepravočasna dobava, neustrezni prirezi, odstopanja v debelini pločevine in njena valovitost, različna trdnost itd.). Tako se je povečala tudi količina škarta, ki smo ga morali ponovno predelati. Tudi polizdelki in kooperantski material iz plastike so bili velika odstopanja v kvaliteti. V iskanju zamenjave materialov z domačimi smo se uspešno vključevali zlasti na področju kemije (laki, fosfat, poliuretan itd.), saj smo usposobili tudi našo tehnologijo. Uspešno smo uvedli tudi zamenjavo termostatov, v uvajanju pa je zamenjava izaparilnikov.

V letu 1982 smo izdelali 240.475 hladilnikov, kar je glede na operativni plan le 80 %. Od tega je bilo izdelanih 41.948 hladilnikov za domači trg (66 % načrtovanega) in za izvoz 189.527 ali 84 % načrtovanega.

Letni plan smo dosegli 84 %, od tega je bilo proizvedeno 82 % hladilnikov za izvoz in 18 % za domači trg. Bistveno so se povečale tudi usluge lakiranja stranic, saj smo jih za tozd Številniki izdelali 596.861 komadov.

Poprečni osebni dohodek v letu 1982 je bil v našem tozdu 10.489 dinarjev, kar je za 21 % več kot v letu 1981. Kljub temu pa ugotavljamo, da je osebni dohodek najnižji med vsem tozdi v Gorenje TGO. Nedvomno je za to glavni vzrok koriščenje časovnega fonda, saj je bilo kar 7.685 ur plačanih 80 %. Tega pa so krivi tudi številni zastoji, saj smo normo dosegali samo 110 %, poleg tega pa smo imeli tudi veliko režijskih ur. Tako je v primerjavi z letom 1981 padla tudi produktivnost. Povečalo se je število ur bolniške in število nesreč pri delu.

V lanskem letu smo v tozdu Hladilna tehnika sprejeli zelo pomembno odločitev o tem, da proizvodnjo hladilnikov prenesemo v Bihač. Čeprav je bilo pri odločanju o tem tudi veliko nerazumevanja, pa se je vseeno izkazalo, kako pomembna je ta odločitev, saj se zavedamo, da v sedanjih pogojih, z zastarelo opremo in programom ter omejenimi kapacitetami nikakor nismo konkurenčni na svetovnem trgu, kar nam dokazuje tudi finančni rezultat za devetmesečje. Seveda pa nismo stali križem rok glede nadomestnega programa. Tako lahko ugotovimo, da je proizvodnja toplotnih črpalk, kljub nekaterim objektivnim težavam in kratkim rokom za izdelavo orodij, praktično že v nulti seriji in da lahko pričakujemo izpolnitev plana proizvodnje toplotnih črpalk za leto 1983. V tem letu je tudi plan proizvodnje hladilnikov še v večji meri usmerjen v izvoz, saj naj bi od 345.000 komadov hladilnikov izvozili kar 86 %. To pa seveda pomeni, da nas v tem letu čakajo izredno težke naloge, za katere pa sem prepričan, da jih ob normalnih pogojih oskrbe lahko uspešno izvršimo.

Roman Terglav

Tozd Zamrzovalniki

V preteklem letu smo se srečevali z velikimi težavami na področju gospodarjenja, zlasti so nas prizadeli ukrepi zveznega izvršnega sveta v juniju, ko smo morali proizvodnjo zamrzovalnih skrinj zmanjšati za polovico, proizvodnjo zamrzovalnih omar pa za 30 %. Takšen obseg proizvodnje nam seveda v nobenem primeru ne zagotavlja rentabilnega poslovanja, saj je v tem obdobju nastalo skoraj 70 % vse izgube v letu 1982.

Letni plan proizvodnje smo v fizičnem obsegu izpolnili 95,5 %, saj smo od planiranih 290.605 komadov naredili 277.537 zamrzovalnih aparatov. Zaradi slabe oskrbe z repromateriali je prišlo med letom do korekcije plana, kljub tako zmanjšanemu planu pa še vedno ostaja glavni vzrok za nedoseganje planiranega izredno slaba oskrba. Izvozni plan je bil dosežen 90,24 % ali 141.176 komadov od 156.229 planiranih. Obrat zamrzovalnih skrinj je plan izvoza sicer presegel za 7,9 %, saj je od planiranih 62.549 komadov naredil 67.514. Obrat zamrzovalnih omar pa je od planiranih 93.880 komadov naredil za izvoz le 73.662 ali 78,4 % plana. Skupaj je tozd Zamrzovalniki 50,86 % celotne proizvodnje naredil za izvoz, od tega 48 % v obratu zamrzovalnih skrinj in 54 % v obratu zamrzovalnih omar. Iz analize zastojev je razvidno, da smo v preteklem letu stali največ zaradi slabe preskrbe z repromaterialom iz uvoza. Imamo torej še veliko rezervo, če upoštevamo, da predstavljajo zastoji 15,85 % razpoložljivega delovnega časa, kar pomeni 41,85 delovnih dni. V preteklem letu je padla tudi produktivnost dela in sicer za 21,83 %. Tudi za to je kriva predvsem slaba oskrba z repromateriali. Približno 5 % pa predstavljajo še lastne rezerve v organizaciji, izkoriščenosti kapacitet itd.

Očitno je tudi, da moramo še mnogo storiti za zmanjševanje izmeta. V tozdu ga je bilo v preteklem letu povprečno 0,785 % od uporabljenega materiala ali 13,337.439 dinarjev. Od tega je odpadlo 0,42 % na obrat zamrzovalnih skrinj in 1,15 % na obrat zamrzovalnih omar. Vemo pa, da izmet ne bi smel presežati 0,5 porabljene količine materiala.

Velike rezerve obstajajo tudi na področju servisa. V preteklem letu je bilo reklamiranih 42 % zamrzovalnih aparatov, kar je veljalo tozdu 52,324.068 dinarjev. Nujno je potrebno še več napraviti na področju kvalitete naših izdelkov.

Opaziti pa je nekoliko pozitiven trend izostankov v preteklem letu. Izostanki so se zmanjšali v primerjavi z letom 1981, zmanjšale so se tudi bolniške.

Prav gotovo bo analiza gospodarjenja resnično dosegla svoj cilj, če se bomo v razpravo o rezultatih našega dela vključili vsi in kritično ter konstruktivno spregovorili najprej predvsem o svojih pomanjkljivostih in šele nato poiskali slabosti druge.

Avgust Sušec

Tozd Štedilniki

Pregled poslovanja v lanskem letu nam kaže, da nismo izpolnili vseh nalog zastavljenih v planu in v sprejetem sanacijskem programu. Planirano proizvodnjo smo dosegli 90 do 95 %, medtem ko finančni rezultati še niso povsem znani. Vendar menim, da gre za kolektivni uspeh in to ne le delavcev v našem tozdu, ampak tudi ostalih, v Gorenju TGO, Interni banki, Gorenje Promet Servisu ter DSSS Gorenje SOZD, da nam je uspelo izdelati dobrih 347.000 štedilnikov, od tega 227.000 za izvoz, kljub izredno zapletenim pogojem gospodarjenja. Uspelo nam je tudi, da smo se držali načrtovanega, bolje izkoristili notranje rezerve in kljub nedorečnosti na posameznih področjih, realno gledano, končali poslovno leto uspešno. Zavedamo pa se odgovornosti za realizacijo dolgoročnih nalog sanacijskega programa in plana za 1983, ki jih moramo začeti takoj dosledno izvajati, saj nam le-to lahko daje poročstvo za uspešno poslovanje v tem letu.

Vinko Herodež

Tozd Orodjarna

Finančni rezultati našega poslovanja v preteklem letu še sicer niso znani, vendar predvidevamo, da bomo poslovno leto 1982 zaključili pozitivno. Po naših izračunih bo znašal celotni prihodek 280 milijonov dinarjev, kar je za 8 % več, kot je bilo planirano, ter za 32 % več kot v letu 1981. Brez upoštevanja kooperacije orodij (nakup orodij za potrebe tozdov) znaša vrednost proizvodnje 200.000.000 dinarjev, kar je za 7 % več kot je bilo planirano. Načrtovano količino proizvodnje smo dosegli 100 % in je za 10 % večja kot v letu poprej.

Izdelali smo 140 kosov orodij za plastiko in pločevino, 43 pripravi in strojev, opravili 5265 posegov na vzdrževanju orodij, priprav in strojev ter 341 uslug zunanjim naročnikom.

V obratu vzdrževanja orodij so opravili 490 popravil več kot v prejšnjem letu. Pomembno pa je predvsem to, da so vso delo opravili z istim številom zaposlenih. V tem obratu se je povečalo število popravil orodij predvsem zaradi prenosa orodij iz Gorenja Koerting v TGO Gorenje, razen tega pa so vsa ta orodja brez ustrezne tehnične dokumentacije,

kar otežuje in podaljšuje roke popravil. V oddelku novih orodij smo izdelali planirano število orodij, doma bomo izdelali tudi komplet orodij za program ventilatorska pečica 600. To je že drugi program, za katerega ne bo treba uvoziti nobenega orodja.

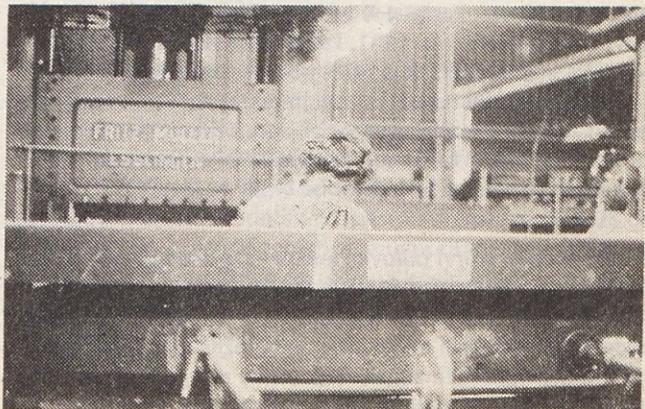
Značilno je, da še vedno raste zahtevnost proizvodov, predvsem pri izdelavi orodij za plastiko, prihajajo pa tudi naročila za izdelavo večjih in zahtevnih strojev v obratu tehnološke opreme. Proizvedeno količino smo dosegli z 222 zaposlenimi, kar je za 1,4 % manj kot prejšnje leto. Opravili smo 15.242 nadur ali 96 % planiranih. Nadure smo morali opravljati predvsem zaradi pomanjkanja kadrov v obratu mehanske obdelave, kjer nam je vseskozi primanjkovalo 10 delavcev, del nadur smo opravili tudi na nujnih popravilih orodij v obratu vzdrževanja.

Seveda so nas pri delu spremljale tudi težave, zlasti pomanjkanje kadrov in reprodukcijskega materiala, in še vedno oteženo planiranje proizvodnje. Ponavljajo se napake iz prejšnjih let, ko v začetku iščemo delo, v sredini leta pa je naročil že preveč ter zaradi kratkih dobavnih rokov ne moremo vseh del opraviti v zahtevanem času. Težave pri planiranju nastajajo tudi zato, ker se v obratu mehanske obdelave prepletajo proizvodnja za nova orodja in izdelava rezervnih delov za vzdrževanje orodij. Vseh okvar seveda ni mogoče vnaprej predvideti in nam nujna popravila zelo mčtijo kontinuiteto delovnega procesa v proizvodnji novih proizvodov, kar nam proizvodnjo draži in otežuje boljše planiranje. Rešitev vidimo v strogi delitvi mehanske obdelave na proizvodnjo novih proizvodov in proizvodnjo za vzdrževanje orodij in naprav. Vendar se zaradi pomanjkanja strojev in prostorov, ne moremo tako organizirati.

Večji poudarek smo namenili kontroli kvalitete. Stanje se izboljšuje, vendar je še vedno preveliko izmeta. Tako smo zaradi izmeta izgubili 2.538 izdelovnih ur in za 155.000,00 dinarjev izdelavnega materiala, skupna vrednost izmeta pa znaša 1.444.700,00 dinarjev. Nastaja pa predvsem zaradi pomanjkljive tehnične dokumentacije, napačnih tehnoloških postopkov in subjektivnih napak v neposredni proizvodnji. Vendar vse skupaj opravičujemo z dejstvom, da so skoraj vsi proizvodi unikati, da se lotevamo bolj zahtevnih del, da smo ogromno dela morali opraviti izredno hitro in da smo nenazadnje sorazmerno mlad kolektiv, ki si izkušnje še nabira.

Menimo, da je Orodjarna opravičila svojo dosedanjo razširitev, saj potrebe Gorenja po orodjih, strojih in napravah rastejo tako kot smo tudi predvidevali v svoji srednjeročni in dolgoročni usmeritvi. Že v letošnjem letu bo Orodjarna ustvarila 20 % celotnega prihodka s storitvami za zunanje naročnike, do leta 1985 pa bo sposobna zadovoljiti vse potrebe Gorenja po orodjih ter bo del proizvodnje lahko usmerila tudi v izvoz.

Jakob Vrtič

Tozd Embalažnica

V tozdu Embalažnica je v letu 1982 bilo proizvedeno 11.166 m³ lesene embalaže in 74.700 nosilnih plošč. Na osnovi te proizvodnje pričakujemo, da je tozd Embalažnica v letu 1982 poslovala s pozitivnimi rezultati.

Ob pričakovanju dobrega poslovnega uspeha pa ne moremo mimo težav, s katerimi smo se srečevali skozi vse leto, predvsem pa v zadnjem četrtletju.

Na voljo smo imeli 178.065 ur skupnega časovnega fonda. Lahko ugotavljamo, da smo ga slabo izkoristili, samo 75,91 % je učinkovitih ur, 24,09 % pa izostankov. Predvsem so v ospredju izostanki zaradi bolniške do 30 dni (5,78 %) kar je za 48 % več kot v letu 1981. Tu so še 80 % plačane ure in pa povečanje zaradi letnega dopusta.

Težave s pomanjkanjem tračnih žag so nas spremljale skozi vso leto. Predvsem pa je nastal pereč problem v zadnjem kvartalu, ko je pomanjkanje doseglo takšno stopnjo, da so nekateri stroji že stali. Vzrokov za takšno stanje je sicer več, je pa glavni ta, da ni bilo deviz, da bi lahko pavočasno dali devizno participacijo KORDUNU, ali pa tračne žage sami uvozili.

Problematika s proizvodnimi materiali je bila povsem drugačna kot smo jo navajeni, velike zaloge hlodovine so povzročale težave skladiščenja, vezale visoka obratna sredstva zaradi nepravočasnega razreza, pa slaba kvaliteta materiala, kar je povzročilo velik materialni izmet.

Nerealiziran plan investicij, izgradnja pokritega skladišča za embalažo, negativno vpliva na kvaliteto embalaže. To pa povzroča zastoje v proizvodnji in slabo kvaliteto embalaže, kar vse povzroča večje stroške v proizvodnji.

Nenehna rast transportnih stroškov ima svoj vpliv na dohodek, ta pa zaradi ločenih obratov, predvsem pa zaradi strukture materiala (hlodovine) ni majhen.

Za zmanjšanje teh stroškov je nujno racionalizirati transport in pa delno spremeniti strukturo materiala (povečana nabava gotovih elementov), tu pa odpade transport neuporabnega materiala (odpadkov), kar bo pravgotovo vplivalo na zmanjšanje transportnih stroškov.

Kvaliteta vzdrževalnih storitev se je sicer izboljšala, niso pa se zmanjšali stroški vzdrževanja. Na tem področju bo treba še veliko dela. Predvsem zmanjšati okvare in zastoje, to pa zahteva polno angažiranost nas vseh.

Ob odpravi navedenih ali vsaj delni odpravi negativnih vzrokov in težav v proizvodnji, bi ostanek dohodka lahko bil večji.

Janez Kramer

Tozd Pohištvo

V letu 1982 je tozd Pohištvo dosegla proizvodnjo v višini 333.620.000 din, kar je 4 % več kot je bilo planirano in 7 % nad proizvodnjo v letu 1981. Izvoz je bil dosežen le v vrednosti 12.148.000 din in je 10 % pod planiranim, predvsem zaradi premajhnih naročil v zadnjih mesecih. Povprečni osebni dohodek se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 23 % in znaša 11.501 din. Norma so bile dosežene s 112 %, zelo zaskrbljujoča pa je izredno visok odstotek bolniške do 30 dni.

Kljub težavam v prvi polovici leta pri proizvodnji vrat IKEA za izvoz — uvajanje proizvodnje razstavljivega korpusa, nadomeščanjem delavcev v času dopustov in občasno tudi pomanjkanje nekaterih materialov, je dosežena proizvodnja dokaj visoka. Dobrih finančnih rezultatov pa vendarle ne moremo pričakovati. V zadnjih nekaj letih so cene materialov sko-

kovito naraščale, kar pa ne velja za cene naših izdelkov, zato je pokritje in s tem tudi dohodek vedno manjši. V drugi polovici leta so se povečale tudi zaloge gotovih izdelkov, predvsem zaradi pomanjkanja vgradnih aparatov in so ob koncu leta znašale skoraj sedem starih milijard. Ob visokih obrestnih merah kreditov za obratna sredstva je to še dodatna obremenitev dohodka. Kljub visokim zalogam, pa so kupci še vedno čakali na kuhinje po nekaj mesecev. Zaradi prejšnjega povpraševanja po naših izdelkih ter pomanjkanja določene strukture delavcev, so se povečale nadure. Potrebam po večji proizvodnji pa so se delavci odzvali tudi s prostovoljnim delom.

Naloge, ki smo si jih zadali v operativnem načrtu izvajanja sanacijskega programa tozd Pohištvo, so skoraj v celoti realizirane, vendar jih bo treba še dopolniti. Ena od najvažnejših in najtežjih nalog bo povečati izvoz. Razgovori z zunanjimi firmami že potekajo in kmalu lahko pričakujemo že prvo naročilo. Z doslednejšim izvajanjem planov proizvodnje vgradnih aparatov ter z boljšo oskrbo nekaterih materialov bo treba zagotoviti prodajo kompletne kuhinje. Končno bomo morali v Gorenju razumeti, da je prodaja kuhinje specifična in je uspešna samo ob kompletni ponudbi.

Da bo letošnje leto še težje, kažejo čedalje večji pritiski na dvig cen materialov ter upadanje naročil. Zato bomo morali vztrajati pri še uspešnejšem delu ter odpraviti notranje slabosti, ki se kažejo v celotni verigi od nabave, proizvodnje ter do prodaje.

Janez Špegel

Tozd Plastika

Ustvarjeni prihodek, dohodek in čisti dohodek tozda Plastika, ki proizvaja polizdelke za „finaliste“ DO Gorenje, so v veliki meri odvisni od realizacije planov proizvodnje, planov prodaje in nastalih stroškov v temeljnih organizacijah gotovih izdelkov. Pomanjkanje in nepravočasne dobave repromaterialov po vnaprej sprejetih planih, so vzrok za zastoje in spremembe asortimanov pri finalistih, posredno pa te spremembe vplivajo na vrsto planskih in tehnoloških težav pri proizvodnji polizdelkov, prav tako pa so tudi proizvodni stroški na enoto proizvoda mnogo večji. Zaradi neplansko prekinjenih tehnoloških procesov in nastavitve novih proizvodnih programov, se nam kopičijo nekontrolirano zalogo polizdelkov, zmanjšuje se učinkovito proizvodno delo, večje pa so možnosti za okvare orodij in strojev.

Sedanja dohodkovna povezanost med TOZD še ni dovolj učinkovita in uspešna, na kar pa vpliva tudi zastarela metoda obračuna proizvodnje. Dosledna normativna poraba repromaterialov v procesu proizvodnje, zmanjšanje proizvodnega izmeta in boljša kvaliteta izdelkov, to so elementi, ki bi morali vplivati na ugoden rezultat v preteklem letu. Ugotavljamo lahko, da je izkoriščenost delovnega časa v navedenem obdobju boljša, izraženo pa je s porastom dela po učinku in upadanjem dela po času. To velja za primerjavo obdobja 1981 in 1982, primerjava s planom 1982 pa je nekoliko manj ugodna. Zaskrbljujoča je struktura bolniške v letu 1982, ki je izražena z indeksom 127 v primerjavi s prejšnjim obdobjem. Vzrok za takšen porast je vsekakor troizmensko delo žena, pa čeprav so delovna mesta in okolje ustrezno urejena. Še večji je porast izostankov zaradi porodniškega dopusta.

Samoupravno in kadrovske smo zadovoljivo organizirani, ugotavljamo pa, da imamo delavci na splet dogodkov v delovni oziroma sestavljeni organizaciji manjši vpliv in bolj predrejen položaj.

Na skupnem sestanku operativnih skupin in družbenopolitičnih organizacij tozda smo obravnavali predlagane smernice in ukrepe za gospodarjenje v letu 1983, ki so jih predlagali poslovodni odbor DO Gorenje in posamezni sektorji. Ugotovljamo, da so dovolj smeli in kvalitetni, v temeljni organizaciji jih bomo dopolnjevali z doslednim izpopolnjevanjem operativnih planskih obveznosti. V proizvodnem in posrednem delovnem procesu smo dolžni uvesti več samoupravne, delovne in tehnološke discipline, neodgovorno ravnanje delavcev z delovnimi sredstvi in materialnimi sredstvi za reprodukcijo pa dosledno preganjati in izločevati iz samoupravnega delovnega okolja.

Gvido Kumer

Tozd Galvana

Kljub težkih pogojem gospodarjenja v letu 1982, smo v našem tozdu uspešno reševali težave in se dobro prilagodili novim pogojem gospodarjenja. Napori vseh zaposlenih so dali dobre rezultate, kar je bilo razvidno že pri vsakokratnem obravnavanju rezultatov ob periodičnih obračunih, na osnovi katerih lahko ocenjujem, da bo tudi zaključni račun pokazal pozitiven rezultat.

Pri tako iztrošeni opreči je uspeh poslovanja vreden toliko večje pozornosti in priznanja. Vedno več strojev in naprav je potrebnih generalnega popravila. Zato je bila predlani sprejeta odločitev o ukinitvi kolektivnega dopusta napačna. V letošnjem letu se je zato že planiral kolektivni dopust. Vemo, da ni dovolj denarja za novo opremo, zato moramo z obstoječo toliko bolj gospodarno in vestno ravnati. Preskrba proizvodnje z reprodukcijskim materialom je bila količinsko še kar zadovoljiva, največ se je zatikalo pri kvaliteti (okvir pralnih strojev, žica — navadna in nerjaveča). Imeli smo manjše zastoje v proizvodnji, kar pa ni bistveno vplivalo na oskrbo tozdv finalistov.

Naj omenim, da je bila oskrba z energijo, vodo in paro dobra, precejšnje težave pa so bile pri dobavi režijskega materiala (zaščitne obleke, bakreni profili za izdelavo obešal ter drugo).

Organizacijske dopolnitve (priključitev skladišča kemikalij, lakov in plina), dopolnjena sistemizacija del in nalog, ustrežna zasedba prostih del in nalog (obratni tehnolog, vodja materialne preskrbe) je bila uspešno realizirana. Tudi dolgotrajen postopek za priključitev obratnega laboratorija k tozdu je bil v glavnem končan v lanskem letu, formalne izvedbe pa bodo izvršene v prvih mesecih letošnjega leta.

Pozornost je treba posvetiti precejšnji fluktuaciji v letu 1982. Mislim, da mcrajo strokovne službe (kadrovska operativa) narediti podrobno analizo vzrokov in podati predlog za preprečevanje oziroma zmanjševanje fluktuacije.

Na liniji za cinkanje smo uvedli rumeno kromatiranje pocinkanih polizdelkov. Korozijska zaščita je občutno boljša in odgovarja vsem zahtevam, predvsem izvoznim. Prav tako je razmaščevanje na liniji zamaka že uvedeno pa inhibitor pri odstranjevanju rje in opilkov na ostalih linijah, itd.

Nerealiziran plan tozdv finalistov vpliva tudi na naš tozd. Zato lahko utemeljeno pričakujemo, da ne bo dosežen celoten prihodek, dohodek in čisti dohodek. Pričakujemo lahko porast sredstev za obresti v primerjavi s preteklim obdobjem in s tem seveda večjo obremenitev dohodka.

V letošnjem letu bomo še naprej zmanjševali uvoz reprodukcijskega materiala ter se skušali kar najbolj prilagajati

potrebam finalnih tozdv, kar zahteva tudi usklajeno planiranje. Zaloge materialov v obeh skladiščih bomo zmanjšali na najmanjšo možno količino, pri čemer je treba povečati sodelovanje z Gorenje Promet Servisom, da ne bi naročali materialov, ki jih je še dovolj na zalogi.

Skupno s tozdom Vzdrževanje bomo morali narediti plan generalnih popravil iztrošenih strojev v času kolektivnega dopusta. Izboljšati pa bo treba tudi tekoče vzdrževanje, da ne bi prihajalo do izpadov proizvodnje. Posebej poudarek mora biti na zagotovitvi rezervnih delov, predvsem uvoženih, kar je posebna zadolžitev tozda Vzdrževanja. Izboljšati bo treba kvalifikacijsko strukturo ter zamenjati neustrezne kadre. Kapacitete morajo biti maksimalno zasedene. Poostri moramo odgovornost vodstvenih in vodilnih delavcev, izboljšati kvaliteto, zmanjševati izmet, ostreje ukrepati proti povzročiteljem zastojev ter izboljšati informiranost vseh delavcev. Več skrbi je treba posvetiti stališčem vseh zaposlenih, jim prisluhniti ter spodbujati, saj le zadovoljen delavec lahko bolje in bolj kvalitetno dela. Še naprej bomo morali nenehno nadzorovati režijske in ostale stroške, da bodo ostali v mejah načrtovanih.

Franc Krajnc

Tozd Kondenzatorji

Poslovanje v preteklem letu je bilo podrejeno ukrepom dolgoročne ekonomske stabilizacije s posebnim poudarkom izvozu (posredno) in varčevanju na vseh področjih. Racionalno smo trošili energijo, tako da smo prihranili 43 ton tekočega goriva v primerjavi z letom poprej. Velik prispevek k boljšemu gospodarjenju so spremembe normativov dela po WF-sistemu, ki se od meseca novembra uporabljajo že korigirane in prilagojene individualnemu obračunu dela.

V preteklem letu je končno stekla montaža zagonskega releja in priključnice za kompresor v Bistrici ob Sotli, kjer smo zaposlili 15 delavcev. V zadnjem kvartalu pa je stekla še montaža termostata L39 (ATEA), kjer je dodatno zaposlenih 6 delavcev. Tako je sedaj zaposlenih v naši TOZD 145 delavcev.

V letu 1982 smo izdelali:

	Izdelano 1982	% izpolnitve letnega plana
kondenzatorjev	603.154 kom	76
podstavkov	362.669 kom	91
pločevine skupaj	674.410 kom	111
priključnic in termostatov	79.910 kom	57

Plan nismo uresničili predvsem zaradi težav pri oskrbi z re-promaterialom. Tudi tozdi finalisti niso imeli večjih potreb po naših polizdelkih. Najslabše je plan realiziran pri priključnici. Tukaj je določena omejitev plasmaja zagonskega releja s priključnico na tujih trgih, ker nimamo vseh potrebnih blagovnih znamk oziroma atestov.

Posledica težke preskrbe je tudi pogosta menjava asortimana, orodij in tudi opravljanja nadur.

Pri substituciji uvoženih materialov z domačimi smo najuspešnejši pri ceveh, kjer je potrjena dobava tankostenskih cevi 0 6 mm (UNIS Derventa). Cev je vnešena v tehnološki postopek kot material, dobavljen na domačem trgu. Istočasno pa ugotovljamo, da se kopicijo zaloge cevi na carini. Prav tako smo v preteklem obdobju preizkusili domač vodotopni lak (Helios), ki bi ga naj zamenjali z uvoženim 12. 2. 1983. V preteklem letu so doma osvojili vse kovinske dele za zagonski rele s priključnico. Tako bi ostali za uvoz še bakelitni deli in klikson (termoelement).

Josip Kunej

Tozd MGA Nazarje

Po izračunih plansko analitske službe ter po naših seštevkih smo v letu 1982 izdelali 871.937 malih aparatov ali za 6 % manj kot v letu 1981. Vzrok za takšno zmanjšanje količine je sprememba asortimana oziroma preusmeritev na izvozno usmerjene proizvode, saj smo izvoz količinsko povečali za 47 %, vrednostno pa kar za 100 %. Kljub tako velikemu porastu vrednosti proizvodnje za izvoz, je proizvodnja vrednostno večja le za 10 %, saj smo proizvodnjo za domači trg vrednostno zmanjšali za 41 % v primerjavi z letom 1981. Glede na letni plan je proizvodnja vrednostno dosežena 95 %. Del krivde za zmanjšanje fizične proizvodnje lahko pripišemo neizdobi elektromotorjev Sever, Subotica, saj smo izgubili tako 26.000 komadov rezalnih strojev, ki so bili namenjeni izvozu.

Zahtevam in potrebam izvozno usmerjene proizvodnje smo se prilagajali tehnološko in organizacijsko, tako da smo izkoristili vse potenciale. Stalno skrb pa smo posvečali zmanjšanju uvoza, kar nam dokazujejo podatki, da smo na konvertibilno tržišče izvozili v vrednosti 165.949.000 dinarjev, uvozili pa za 52.633.000 dinarjev. To pomeni, da smo imeli pri izvozu približno 25 % uvoza. Seveda pa niso tu upoštevane različne participacije posameznim domačim dobaviteljem.

Ugotavljamo, da smo izpolnili plan v oddelku montaže in elektromotorjev, vendar tu še vedno preveč časa izgubljam, zaradi slabše kvalitete repromateriala in polizdelkov ter nepravočasne dobave. Tako so potrebne tudi nepredvidene menjave na trakovih, premeščanje delavcev, kar tudi vpliva na produktivnost. Povečuje se tudi izmet. To bi lahko preprečili z učinkovito kontrolo ter boljšo tehnološko opremljenostjo. Boljše rezultate in večjo produktivnost lahko v tem oddelku pričakujemo, če bomo tudi več vložili v posodobitev. V zaostrenih pogojih gospodarjenja je imel precej težav tudi oddelek plastike, kjer smo morali iskati alternativne materiale, kar dostikrat ni imelo željenih učinkov. Strojni park je bil neenakomerno obremenjen — več je bilo škarta, tudi kvaliteta je bila slabša. Pozabiti ne smemo, da so stroji za brizganje plastike zelo iztrošeni in potrebni generalnega popravila.

V bodoče bomo morali dvigniti strokovno raven in znanje, kakor tudi zavest, izboljšati organizacijsko in tehnično disciplino, zmanjšati slabo kakovost in s tem znižati stroške, da bi lahko reševali probleme in zadane naloge.

V tehnološkem oddelku smo v obravnavanem obdobju nadaljevali z uvajanjem work-factor sistema za merjenje del in nalog v proizvodnji. Oddelek vzdrževanje tudi v prejšnjem letu ni imel možnosti, da bi izvršil kakšno večje generalno popravilo strojev, ker za to ni bilo ne finančnih sredstev ne časa. Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev ni na razpolago dovolj kvalitetnih rezervnih delov in tudi preventivno vzdrževanje ni dovolj učinkovito ter se tako večja tudi obseg dela.

V tozdu smo ves čas skrbeli za kontrolo kvalitete in organizirali tudi tečaj avtokontrole, kjer je bilo usposobljenih 9 novih avtokontrolorjev, tako da imamo sedaj 110 avtokontrolorjev. Ob koncu leta je bilo v našem tozdu zaposlenih 353 delavcev in vsi se moramo vključiti v stabilizacijska prizadevanja. Doseči moramo maksimalno in najracionalnejše izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti. Temu morajo biti prilagojeni realni proizvodni plani, ki morajo biti seveda tržno in ekonomsko opravičljivi. Proizvodnja mora biti tudi v prihodnje usmerjena v izvoz ter dohodkovno zanimiva. Takšni so tudi cilji sanacije, ki zadevajo slehernega delavca v Gorenju.

Jože Kuder

Tozd Vzdrževanje

Naš tozd je v preteklem letu zaposloval povprečno 362 delavcev. Število zaposlenih zadnji dve leti upada, kar pogojuje tudi zmanjšanje prihodka. V minulem letu je ocenjeno, da bo prihodek proti letu 1981 povečan le za 10 %, v podobnem, nekoliko povečanem, razmerju, so naraščali tudi stroški. Neurejene razmere pri določanju internih — planskih cen rezervnih delov pogojujejo stalno vprašanje pozitivnega poslovanja tozda in manjšanje prihodka v primerjavi s stroški.

Neurejene razmere so prisotne v vzdrževanju oddelka za energetiko, stroške vzdrževanja (razen za komprimiran zrak) mora pokrivati tozd iz prihodka drugih dejavnosti.

Groba analiza kaže, da bo tozd Vzdrževanje zaključil poslovno leto brez izgube, vendar pa bodo tudi skladi še nadalje ostali bolj prazni.

V letu 1983 je treba samoupravno pripraviti in dokončno sprejeti takšno organizacijsko obliko, da bodo rešena vsa vprašanja pokrivanja stroškov tam, kjer so le-ti nastali.

V preteklem letu sta bila izdelana osnutka samoupravnih aktov za razmejitev odgovornosti, dolžnosti in pravic ter ureditev dohodkovnih razmer med tozdom Vzdrževanje in porabniki, vendar še nista bila v javni razpravi oziroma samoupravno sprejeta.

Ob prehodu v leto 1982 so bili oddelki vzdrževanja v dislociranih tozdih samoupravno prerazporejeni iz tozda Vzdrževanje v sestavo proizvodnih tozdov, kjer dejansko združujejo delo.

Pozitivna sprememba vpliva na dobro delo v samoupravnih organih, kjer delavci — vzdrževalci združujejo delo. Organizacijska enota kot celota deluje enotno, kontrola opravljanja del in nalog je navzoča vsak trenutek.

Nasprotno se kažejo nekatere negativne strani na tehničnem področju: slaba povezanost vzdrževalnih del kot celota, ne dovolj enotno organizirane nabave rezervnih delov, skladiščenje rezervnih delov se podvaja in zaradi tega se večajo zaloge (ponekod brez evidence), slabši in neenotni nadzor nad sredstvi za delo in nekontrolirano izvajanje preventivnih pregledov, v kolikor se vršijo? Posledica prerazporeditve se odražajo tudi na področju enotne evidence porabljene energije (elektrike, kurilno olje, voda).

Prostorska stiska v tozdu Vzdrževanje je prisotna že nekaj let. Predvsem je treba dela brušenja in varjenja ločiti od strojne obdelave, prostorsko urediti oddelek popravil strojev in urediti skladišče rezervnih delov v celoti tudi za elektro material. Delno se dela na preureditvi prostorov že izvajajo, tako bomo pridobili približno 270 m² delovnih površin.

Viktor Rosenstein

Gorenje TGO

POSLOVODNI ODBOR – ORGANIZACIJSKO, KADROVSKO IN SPLOŠNO PODROČJE

Leto 1982 je potekalo v znaku priprave sanacijskega programa TGO in njegovega izvajanja. Uspeli smo izvesti zadane naloge skoraj v celoti. Nekatere so izvedene bolje, druge slabše, efekti pa so se pokazali takoj ali pa jih lahko pričakujemo v prihodnje.

ORGANIZIRANOST – Utrjevali in dopolnjevali smo koncept, ki je bil sestavljen že v letu 1981: formiranje sektorja prof. elektronike, dograditev vodenja proizvodnje, formiranje koordinacije podjetij v tujini, diagnosticiranje in mikroanalize organizacijskih struktur (inženiring, proizvodnja prof. elektronike, poslovni sekretariat, itd.), operativne naloge s področja organiziranosti.

INFORMATIKA – Osrednja naloga je bila vzdrževanje obstoječega stanja, poleg tega pa so bile izvedene nekatere pomembnejše naloge: aktiviranje sistema B 6800, dokončno lansiranje proizvodne dokumentacije za vse TOZD, ponovna oživitve del na projektu IPIS Gorenje, sodelovanje v izobraževalnem procesu in pomoč ostalim DOv SOZD (Fecro, Muta, Elrad, Varstroj itd.).

SAMOUPRAVNO PRAVNE ZADEVE – Aktivnost na tem področju je bila usmerjena predvsem v pripravi strokovnih gradiv (pravilnikov, samoupravnih sporazumov, itd.) in izvajanju postopkov za sprejem teh gradiv. Pripravljenih je bilo skoraj 30 pravilnikov in samoupravnih sporazumov. Nadalje je bilo pripravljeno gradivo za 13 sej DS DO, 14 sej DS DSSS, 17 sej TOZD in preko 20 sej drugih samoupravnih organov. Sklicanih je bilo tudi preko 90 sej konferenc delegacij oz. posvetov s predsedniki delegacij.

INDOK – Informator kot najbolj razširjena oblika informiranja je bil izdan kar v 60 številkih. Poleg tega so bile izdane 4 številke Tehničnega biltena. V sodelovanju s prispevki smo pritegnili skoraj 50 naših delavcev.

Na knjižničnem področju smo kupili preko 550 izvodov različnih publikacij ter skrbeli za redno izposojanje knjig, revij in časopisov. Zaradi pomanjkanja deviz je občutno upadel nakup tuje (predvsem strokovne) literature.

KADROVANJE – Problem proizvodnje, osebni dohodki, občutek zmanjšane socialne varnosti itd., so v veliki meri "krojili" priliv in odliv kadra v preteklem letu. V DO je vstopilo 1071, izstopilo pa 846 delavcev. V celoti smo imeli preko 12 % fluktuacijo ob povprečnem številu zaposlenih 6931. V preteklem letu beležimo izboljšanje izobrazbene strukture tako v TGO kot celoti kot v DSSS TGO.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO – V letu 1982 je bilo pridobljenih in razdeljenih 38 stanovanjskih enot. Stanovanja so se delila med TOZD in DSSS v skladu s sprejetim Samoupravnim sporazumom o združevanju in uporabi sredstev za reševanje stanovanjskih potreb delavcev. Na razpis se je prijavilo 333 delavcev za dodelitev, 81 za zamenjavo in 28 delavcev za sofinanciranje stanovanj.

V letu 1982 je bil objavljen tudi razpis za posojila, na katerega se je prijavilo 408 delavcev na področju Titovega Velenja in 112 delavcev izven sedeža. V letu 1982 smo začeli z izgradnjo objekta E1 v soseski Šalek II., kjer je 45 stanovanj.

KULTURA IN REKREACIJA – Število kulturnih animatorjev v TOZD oziroma sektorjih se je povečalo, kar je dalo novo kvaliteto na tem področju. Izvedene so bile najpomembnejše aktivnosti: razstave, tečaji za fotografijo, ogledi gledaliških predstav, koncertov in zabavnih prireditev, bralna akcija, proslave itd.

V aktivnost je bilo zajeto preko 2500 delavcev. Na rekreativnem področju smo kljub varčevanju vzdrževali aktivnosti iz preteklih let. Delavci so tedensko koristili preko 50 ur športnih objektov, 150 delavcem smo omogočili preventivno rekreativni odmor v Poreču, delu delavcev smo organizirali letni oddih na morju ob možnosti oblačnega odplačevanja. Ob vsem tem pa smo organizirali še smučarske tečaje, tekme v okviru sindikalnega tekmovanja in razne oblike izpopolnjevanja vaditeljev.

IZOBRAŽEVANJE – Sestavni del kadrovanja in ostalih delovnih procesov je izobraževanje. V preteklem letu smo imeli znotraj DO preko 100 oblik izobraževanja, ki je zajelo preko 4000 delavcev. Zunaj smo izvedli preko 120 oblik, ki so zajele preko 350 udeležencev. Stalno smo sodelovali s 330 študenti, 360 delavci, ki se izobražujejo ob delu, in s preko 1000 učenci, dijaki in študenti, ki v Gorenju opravljajo kakršnokoli obliko prakse.

SPLOŠNE ZADEVE – Splošne službe so svoje delo opravile v skladu s planiranimi tekočimi zalogami. Posebej je potrebno omeniti potovalni biro, saj smo z njegovo pomočjo v zadnjem kvartalu, z doslednim usklajevanjem mnenj, uspeli zmanjšati prevoze z osebnimi avtomobili za 40 %.

Andrej Grebenšek

Tozd Gostinska enota

V tozdu Gostinska enota je bilo v letu 1982 poprečno zaposlenih 96 oseb. Skupno je bilo opravljenih 215.160 ur, izostanki pa so znašali 20,08 % (največ je porasla bolniška do 30 dni – 31 % v primerjavi z letom 1981).

V letu 1982 smo pripravili nad 1.505.432 obrokov toplih malic in 28.939 kosil. To pomeni 4,5 % več obrokov kot leta 1981. Število dietnih malic je višje za 20 %, kar je v strukturi malic že nad 6 %.

Število kosil neprestano upada in stroški za posamezni obrok so višji od odobrene cene. Zato bomo primorani opustiti sedanja načina priprave kosil, obogatili pa bomo linijo hladnih obrokov.

V letu 1982 smo dobili tudi nekaj novih strojev, kar je skrajšalo čas priprave obrokov (2 fritezi, 2 lupilca korpipirja, 1 konvekcijska peč, dozirna naprava Duomatic za pomivalni stroj ...). Na novo smo uredili tudi dve zamrzovalni komori.

Največji strošek predstavlja izdelavni material (66 %). V letu so se cene osnovnim živilom povečale kar za 38 %. Tudi drugi stroški so v stalnem porastu.

V tozdu smo sprejeli več ukrepov za boljše gospodarjenje. Visok znesek predstavlja tudi nabava drobnega inventarja, ki ga žal, v jedilnicah veliko uničijo ali pa tudi odtujijo.

Marija Satler

Tozd Avtopark

Tozd Avtopark bo poslovno leto 1982 kljub doseženemu fizičnemu obsegu plana zaključil na meji rentabilnosti. Saj nas je v letu 1982 zajela dvakratna podražitev pogonskih goriv in občutno podražitev rezervnih delov. Vse to pa bo v veliki meri vplivalo na končni prihodek tozd.

S svojimi vozili smo prevozili 2.443.594 km za potrebe Gorenja TGO. S temi prevoženimi km smc zagotovili proizvodnim tozd reprodukcijski material.

Rezultat poslovanja bi lahko bil še večji, če ob koncu leta ne bi prišlo do motnje na trgu z naftnimi derivati.

S transportnimi uslugami znotraj DO TGO in delom storitev, ki jih opravljamo za potrebe DO GPS, smo opravili 279.453 delovnih ur.

Treba bo več storiti za boljše izkoriščanje delovnih strojev – viličarjev, da bi se zmanjšal obseg fizičnega dela in organiziral pristop k notranjemu transportu.

Položaj nas obvezuje, da v letu 1983 pristopimo k boljši organiziranosti prevozov, predvsem v velenjskem delu SOZD, da ne bi imeli na relacijah v Sloveniji podvojenih kapacitet. S primerno organiziranostjo in dogovori moramo pristopiti k čim bolj racionalni uporabi transportnih storitev, saj nas sedanji čas sili k temu, ob tako visoki ceni pogonskih goriv.

Ob zaključku obračuna za leto 1982, moramo opozoriti na negativne stvari in z boljšo organizacijo doseči ne samo fizičnega plana, ampak posvetiti vso pozornost boljšim finančnim uspehom. Vsi bi se morali zavedati, da kar 20 % stroškov predstavlja transport in z racionalnim poslovanjem lahko prihranimo sebi in celotni družbi marsikatri dinar.

Ljubo Benetek

POJASNILO

O NAPAKI PRI IZRAČUNU OSEBNIH DOHODKOV V DECEMBRU 1982

Pri obračunu osebnega dohodka za mesec december 1982 je prišlo do napake pri obračunavanju osebnega dohodka na osnovi minulega dela.

Vemo, da osebne dohodke in nadomestila „obračunava“ računalnik. Da bi bila izkoriščenost računalnika večja, lahko hkrati opravlja delo z dvema ali več programi. Tako je bilo tudi 7. januarja, ko je operater „zaposlil“ računalnik s pisanjem faktur (še za leto 1982) in obračunom dodatka za stalnost in minulo delo.

Tako je računalnik izračunaval dodatke za stalnost in minulo delo za datum 29. december 1982, ki je bil v spominu zaradi pisanja faktur. Ta datum je računalnik uporabil tudi za izračun dodatkov za stalnost in minulo delo, kar je povzročilo napačen izračun pri 2686 delavcih. Seveda so zaradi tega prišli v nižjo kategorijo in so nastale razlike od 10 do 1.200 dinarjev.

Ta razlika bo vsem prizadetim obračunana kot bruto popravek pri obračunu za mesec januar 1983.

Morda še tole! Ob tem bo kdo – ali pa je tudi že – postavil vprašanje takšne ali drugačne odgovornosti. Napaka je nastala zaradi prizadevanja, da bi računalnik kar najbolj smotno izkoristili, pri tem pa programer ni predvidel druge kombinacije.

Odgovorov bi lahko bilo več, tudi takšnih ali drugačnih. Vendar smo prepričani, da polemik ni treba – če znamo to napako priznati, jo pojasniti in tudi odpraviti. Predvsem pa bi naj to pojasnilo izzvenelo tudi kot opravičilo!

Uredništvo

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

FRANCE PREŠEREN – Utrl je pot slovenski poeziji

JANEZ STERKUŠ GOSTOVAL V KS PESJE

V počastitev slovenskega kulturnega praznika je bila preteklo soboto proslava v krajevni skupnosti Pesje. Z glasbenim in recitatorskim programom so se predstavili člani DPD Svoboda Pesje. S posebnim zanimanjem smo prisotni spremljali nastop Janeza Sterkuša, sodelavca iz tozda Orodjarna, ki nam je odigral monodramo Prežihovega Voranca Svetneči Gašper.

Peter Jerič

DELO MLADIH

Mladinski seminar

Mladi iz Gorenja smo se 22. in 23. januarja udeležili v Rogaški Slatini seminarja za člane predsedstev osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine Slovenije v Gorenju. Seminar je bil predviden že v lanskem letu, vendar pa je bil zaradi težav pri izbiri časa in kraja seminarja, izveden šele letos. Program seminarja je obsegal predavanja o delegatskem sistemu, pokongresnih dokumentih in organiziranosti Zvez socialističnih mladlin ter o dohodkovnih odnosih v organizacijah združenega dela. V drugem delu seminarja je teklo delo po skupinah, kjer so se člani sekretariata, zadolženi za posamezna področja, pogovarjali s člani predsedstev osnovnih organizacij. Poskušali so razložiti problematiko in obseg po posameznih področjih.

Udeleženci seminarja smo v svojih razpravah in v razgovorih ugotavljali, da je delegatski sistem odločanja še premalo razvit, da bi lahko trdili, da delavci odločamo o vsem. Gradiva in obravnave nekaterih aktov so še preveč strokovne, da bi jih lahko vsi razumeli. Mladi delavci se moramo odgovorno vključevati v predkandidacijske postopke in nenazadnje zahtevati tudi povratne informacije, da bi se delegatski sistem lahko izboljšal. Pri obravnavi pokongresnih dokumentov smo ugotovili, da le-ti še niso v celoti izdelani in jih lahko obravnavamo samo na podlagi predloga. Pri usklajevanju statutar- nih sprememb z našim načinom organiziranja je potrebno natančno opredeliti najbolj ustrezen način organiziranja. V času pred konferenco se moramo jasno dogovoriti o statusu osnovnih organizacij, ki so vključene v Koordinacijski svet ZSMS. Večjo aktivnost mladih je treba spodbuditi z boljšim informiranjem o dejavnosti osnovnih organizacij.

Mladi so na seminarju ugotavljali tudi, da dohodkovni odnosi med organizacijami združenega dela še niso odigrali svoje vloge in da iz tega izhajajo težave pri medsebojnem dogovarjanju. Povečati je treba tudi odločanje delavcev pri izdajanju sredstev za splošno in skupno porabo, da se pri zmanjšanih uspehih poslovanja temeljnih organizacij zmanjšajo tudi obveznosti do širše družbene skupnosti in se ne ogrozi socialna varnost delavcev.

Mladi so na seminarju razpravljali tudi o boljšem sodelovanju članov sekretariata s člani osnovnih organizacij, organizirali naj bi tudi skupne sestanke. Program dela je potrebno konkretizirati in finančno ovrednotiti.

Seminar je bil seveda prekratek, da bi se lahko pogovorili o vseh problemih, ki nas mlade tarejo. Vsekakor pa smo si bili enotni, da naj dosledno izpolnjevanje dogovorjenih programov, množično vključevanje mladih in vztrajnost pri delu ter druge oblike samoizobraževanja pripomorejo k boljšemu delu mladih.

Za novoizvoljene člane predsedstev, ki so bili tokrat prvič na seminarju pa naj bo ta oblika izobraževanja, ki jo organizira Koordinacijski svet ZSMS Gorenje, izhodišče in podlaga za boljše delo v prihodnje.

KAJUHOV POKAL

Komisija za šport pri OK ZSMS Velenje organizira športna tekmovanja mladih v naši občini pod imenom KAJUHOV POKAL. Letos se bomo srečevali pri namiznem tenisu, plavanju, krosu, nogometu in šahu. Prva panoga bo šah in to 19. in 20. februarja 1983.

Zajete so športne panoge, v katerih se vključuje velika večina mladih, zato tudi pričakujemo, da se bodo OO ZSMS udeleževale v čim večjem številu.

Iz dela komisije za SLO in DS

Vsi vemo, da so temeljni subjekt splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, delovni ljudje in občani. V novem republiškem zakonu so povzete po zveznem zakonu temeljne pravice in dolžnosti, ki jih imajo delovni ljudje in občani pri uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Na področju ljudske obrambe so naslednje pravice in dolžnosti:

- vojaška dolžnost, ki se izvršuje v jugoslovanski ljudski armadi, teritorialni obrambi, organih za notranje zadeve, v enotah za zveze, v vojni pa tudi posamično, če se ne morajo pridružiti oboroženim silam;
- delovna dolžnost, ki se izvršuje v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, organih družbenopolitične skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter z opravljanjem del za oborožene sile in del, ki so pomembne za obrambo države;
- dolžnost, delovati v civilni zaščiti;
- dolžnost, delovati v sistemu za opazovanje in obveščanje;
- dolžnost, usposabljanje se za splošno ljudsko obrambo;
- materialna dolžnost, ki se jo izvršuje z dajanjem sredstev za oborožene in druge obrambne in samozaščitne sile oziroma organizacije združenega dela, ki so posebnega pomena za obrambo ter za organe družbenopolitične skupnosti.

Pravice in dolžnosti delovnih ljudi in občanov pri uresničevanju družbene samozaščite pa so:

- da se seznanijo s sovražnim in družbeno škodljivimi pojavi in nevarnostmi, ocenjujejo varnostne razmere in v skladu z njimi sprejemajo in izvajajo potrebne ukrepe za varnost svoje organizacije ali skupnosti, širše družbene skupnosti in socialističnih samoupravnih odnosov v celoti;
- da odkrivajo in preprečujejo sovražne in druge družbeno škodljive pojave in aktivnosti;
- da izvajajo ukrepe za osebno in premoženjsko varnost;
- da varujejo državne, vojaške, uradne in poslovne tajnosti;
- da se usposablajo za opravljanje nalog družbene samozaščite.

Posebej zakon določa pravice in dolžnosti delovnih ljudi in občanov, da organizirajo narodno zaščito in delujejo v njej, da dajejo v vojni, ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednih razmerah na podlagi samoorganiziranja, samopomoči in solidarnosti, sredstva za udeležence in prizadete, žrtve in reševalce, ter da skrbijo za opremo, ki jim je zaupana za opravljanje nalog SLO in družbene samozaščite.

V primerjavi z ureditvijo temeljnih pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov v zveznem zakonu je potrebno reči, da je republiški zakon na eni strani razširil te pravice oziroma dolžnosti (materialna dolžnost za organe za notranje zadeve, narodna zaščita) na drugi strani pa je določil temeljne pravice na področju samozaščite. Gre za novost, ki pomeni nadaljnjo razčlenitev načela, da je potrebno za odvrčanje in premagovanje vseh vrst nevarnosti angažirati vse človeške in materialne zmogljivosti družbe. Velja opozoriti, da se z zakonskimi rešitvami odpravlja v praksi še navzoče zelo formalno razumevanje pravice in dolžnosti posameznika do obrambe, varnosti in samozaščite.

Delovni ljudje, in občani, ki so razporejeni na opravljanje določenih dolžnosti (na delovno dolžnost, v oborožene sile itd),

morajo namreč v primeru potrebe in v skladu z nastalimi razmerami opravljati tudi druge naloge obrambe in zaščite, bodisi na lastno pobudo ali po odločitvi pristojnega organa, dokler niso poklicani k opravljanju nalog, na katere so razporejeni.

Praktično uresničevanje omenjene rešitve seveda zahteva čimbolj celovito obrambno in samozaščitno usposobljenost delovnih ljudi in občanov, omogoča pa učinkovito in takojšnje ukrepanje v danih razmerah.

Morda še zanimivost.

V minulih letih so bili številni predlogi, da bi z novim zakonom določili, da se vojaško dolžnost izvršuje tudi v narodni zaščiti, vendar pa bi s tem znatno zožili možnosti za vključevanje delovnih ljudi in občanov v narodno zaščito, saj bi vanjo lahko vključevali le vojaške obveznike in prostovoljce. Pravica in dolžnost delovanja v civilni zaščiti (v posebej organiziranih silah — enotah in štabih civilne zaščite) je sedaj izenačena s sposobnostjo za sklenitev delovnega razmerja in nastopi z dopolnjenimi 15 leti starosti.

Vsi se moramo zavedati, da je proces uresničevanja nalog SLO in DS integralni del celovitih samoupravnih socialističnih odnosov. Ti pa se nenehno poglobljajo in razvijajo. To je torej gibljiv mehanizem, ki je izpostavljen zakonitostim gibanja družbe. Zato je tudi na tem področju navzoča zavest o nenehnem prilagajanju sistema vsem družbenim spremembam.

Peter Tomiňšek

EVIDENTIRANJE ZA MLADINSKE DELOVNE AKCIJE 1983

Zadnjih nekaj let znova močno poudarjamo pomen mladinskega prostovoljnega dela. Mladinske delovne akcije predstavljajo s svojo organiziranostjo, delom in načinom življenja na delovišču in v naselju pravo šolo samoupravljanja za vse mlade brigadirje. Mnogi od njih se na akcijah prvič srečujejo z oblikami neposrednega upravljanja zadev skupnega pomena. Z izobraževanjem brigadirjev na MDA se mladim tudi teoretično približa socialistično samoupravljanje, torej se na ta način usposablja za angažiranje v razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov.

Mladinske delovne akcije so šola bratstva in enotnosti, šola samoupravljanja in krepitev delovne zavesti, reda, discipline in tovarštva, bogatijo mladega človeka. Zato se mladi brigadirji znova in znova vračajo na delovišča, da bi gradili sebe in našo skupnost bratskih narodov in narodnosti.

Naloga vseh vodstev OO ZSMS, posebno pa referentov za MDA, pa je, da do 15. marca 1983 evidentirajo vse tiste, ki bi v tem letu želeli sodelovati na mladinskih delovnih akcijah ter do tega datuma pošljejo na OK ZSMS Velenje, Prešernova 1, vse evidenčne liste.

Opozarjamo, da lahko evidentirate tudi starejše, saj je že nekaj časa v praksi, da sestavljajo brigade posameznih OO ZSMS tudi upokojenci, borci in drugi občani, ki so sposobni prenašati naporno brigadirsko delo.

POHOD PO POTEH XIV. DIVIZIJE

V naši občini poteka letos tradicionalni 15. pohod po poteh XIV. divizije. Prehodni prapor prevzamemo v Stranicaš od celjskih mladincev v **petek, 11. februarja**.

Pot pa nas bo vodila preko Paškega Kozjaka, Pake na Graško Goro, Ravne, Zavodnje, kjer bomo predali prehodni prapor mozirskim mladincem

Planinci vabijo

Planinci v Gorenju smo pričeli novo delovno sezono s kondicijskimi pohodi po Savinjski planinski transverzali. Poleg številnih lepih gorskih tur ter drugih planinskih aktivnosti smo v svoj program dela vključili tudi zimski pohod na Stol (2238 m). Ta pohod je posvečen spominu na legendarno bitko jeseniške Cankarjeve čete v februarju leta 1942.

Gorenjčani se bomo pohoda udeležili v nedeljo, dne 20. februarja. Avtobus bo v Moste pri Žirovnici odpeljal ob 4. uri zjutraj izpred Rdeče dvorane. Od tu se bomo povzpeli do Valvazorjevega doma (1118 m), kjer bo postanek za okrepčilo in kontrola opreme. Od tam bomo nadaljevali pot po programu, ki poleg vzpona na vrh gore vsebuje še svečano proslavo.

Udeležence opozarjamo, da naj imajo primerno opremo kot so topla zimska obleka, čevlji s profilirano gumo, rokavice, kapa, smučarska palice, temna očala, kalorična hrana.

Večkratni udeleženci pohoda naj s seboj ne pozabijo vzeti izkaznice, v katero organizator potrdi udeležbo. Za prvi zimski pohod na Stol prejme udeleženec bronast spominski znak, za tretji srebrn, za peti zlati znak. Za udeležbo v desetem pohodu podeli organizator častno diplomu in plaketo.

Prijave v vplačilom prispevka v višini 150 din sprejema do srede, 16. februarja 1983 Milica LESJAK, izvoz, telefon 512.

Ker je število udeležencev omejeno, večkratnim udeležencem priporočamo, da si pravočasno zagotovijo mesto v avtobusu.

Planince obveščamo, da lahko članske znamke dvignejo pri blagajničarki planinske sekcije Milici LESJAK v izvozu, vsak dan med malico.

Članarina znaša— 130 din za člane

- 70 din za člane — mladince
- 35 din za člane — pionirje

Odbor planinske sekcije

PLANINSKA SEKCIJA GORENJE TITOVO VELENJE R A Z P I S U J E

Natečaj "Planinske fotografije" z naslednjimi pogoji:

1. *Sodelujejo lahko vsi planinci Gorenja, ki bodo v letu 1983 sodelovali na izletih Planinske sekcije Gorenje.*
2. *Fotografije s planinskih izletov v velikosti 8 x 13 cm so lahko posnete v barvni ali črno-beli tehniki.*
3. *Fotografije morajo biti opremljene z naslednjimi podatki:*
  - *naslov fotografije (opis, kaj predstavlja, kdaj je bila posneta)*
  - *ime in priimek avtorja, naslov, TOZD ali DSSS in int. tel. številka.*
4. *Rok oddaje fotografije je 15. oktober 1983. Fotokopije bomo avtorjem vrnili. Organizator si pridržuje pravico objavljanja fotografij v tovarniškem glasilu.*
5. *Posebna komisija bo izbrala fotografije, ki bodo povečane v velikosti 30 x 40 cm in razstavljene.*
6. *Avtorji najboljših fotografij bodo prejeli posebna priznanja.*
7. *Fotografije prinesite ali pošljite Marinki Prosenjak v službo samoupravno-pravnih zadev Gorenje TGO, tel. 733.*

				ME JNA REKA MED BRAZIL S. POKRAJI- NAMA GOIAS IN MATTO GROSO	REKA V ŠVICI	NAJETI ZLOČIN- CI	OKRAS NE BA	JAPONSKI DROBIŽ	ITALIJ. NAFTNA DRUŽBA
				HOKEJIST FELC					
				PEKOVSKI IZDELEK					
PRIJETEN OBČUTEK								LUKA V IZRAELU	
SODOBNIK ILIROV		LATINSKI VEZNIK	KATRAN				GOJITEV		
PESNIK MODERNE					GL. MESTO GANE				
GRŠKI BOG PASTIRJEV					FRAN. TER- OR. ORGAN				
PREMINULI AVTOMOB. DIRKAČ							EDVARD KARDELJ		
							RIMSKO99		
ALUMINIJ		KROŽENJE							
NIKOLA TESLA		SESTAVIL: ČAJ	MALA JASA						G G P S S

Šport in rekreacija

PRVENSTVO GORENJA ZA LETO 1983

Rezultati ekipnega prvenstva v šahu

Prvenstva v šahu, ki je bilo v sredo, 19. januarja 1983 v jedilnici Gorenje TGO, se je zaradi neobveščenosti udeležilo le 6 moških in 1 ženska ekipa. Organizatorji rekreacije se torej tokrat niso izkazali.

Tempo igranja na ekipnem prvenstvu je bil 2 x 10 minut.

Vrstni red moških ekip: 1. Tehnologi, 13,5 točk; 2. RRS I, 12; 3. Galvana, 11; 4. RRS II, 9; 5. Sektor kakovosti, 8; 6. SOP, 6.

Rezultati posameznikov:

I. plošča: Godec, Galvana, 5 točk; Petrovski, RRS I, 4; Nas-tran, Tehnologi, 3; Popovič, Sek. kak., 2; Vajdič, RRS II, 1; Pristovšek, SOP, 0.

II. plošča: Šuster, Tehn., 5; Vidali, RRS II, 3; Jelšnik, RRS I, 3; Kralj, Sek. kak., 2; Irgel, SOP, 1; Kralj, Galvana, 1.

III. plošča: Rupnik, SOP, 5; Skok, Sek. kak., 3; Kolar, RRS II, 2, 5; Lahovnik, RRS I, 2, 5; Benetek, Tehn., 1; Vajdič, Galv., 1.

IV. plošča: Petrič, Tehn., 4, 5 točk; Alihodič, Galv., 4; Sev-čnikar, RRS I, 2,5; Brinovšek, RRS II, 1,5; Jančič, Sek. kak., 1; Lekše, RRS II, 1; Kolenc, SOP, 0,5.

Šahistke so odigrale le priložnostni turnir s skupnim časom 20 minut za partijo. Rezultati: 1. Ana Brkovič, Galvana, 3 točke, 2. Vesna Konečnik, RRS, 2; 3. Antonija Skledar, 1; 4. Majda Jančič, Galvana, 0.

REZULTATI MOŠKE NAMIZNOTENIŠKE LIGE GORENJA ZA LETO 1983

Ekipa	1	2	3	4	5	6	7	Točke	Seti	Mesto
1. Vzdrževanje III		2:5	4:5	0:5	0:5	2:5	5:0	2	13:25	6
2. DSSS S O P	5:2		5:4	0:5	1:5	1:5	5:1	6	17:22	5
3. Orodjarna I	5:4	4:5		5:3	4:5	3:5	5:0	6	26:22	4
4. Vzdrževanje I	5:0	5:0	3:5		2:5	5:3	5:0	8	25:13	2
5. Servis in MP	5:0	5:1	5:4	5:2		5:4	5:0	12	27:16	1
6. DSSS R R S	5:2	5:1	5:3	3:5	4:5		5:0	8	27:16	3
7. Orodjarna II	0:5	1:5	0:5	0:5	0:5	0:5		0	1:30	7

Tekmovanje je potekalo od 11. januarja do 1. februarja 1983 v Rdeči dvorani. Eki-pe so tekmovala po eno-krožnem liga sistemu do 5 dobljenih iger v posamez-nem dvoboju.

RAZPIS PRVENSTVA GORENJA V SMUČANJU — VELESLALOM 1983

Tekmovanje bo v nedeljo, 27. 2. 1983 na Pungartu s pričetkom ob 10. uri. Organiziran bo avtobusni prevoz, z odhodom ob 7. uri izpred Rdeče dvorane.

Moški in ženske bodo tekmovali ločeno na dveh prograh. Prvenstvo bo izvedeno z enim tekom, ki bo štel v ekipno in deloma v posamezni konkurenci. Najboljši posamezniki si bodo pridobili pravico nastopa na dodatnem zahtevnejšem tekmovanju, ki bo štel za posamezno prvenstvo Gorenja. Na tem tekmovanju, ki bo v soboto, 5. marca 1983 ob 14.30 na Golteh, bodo nastopili tekmovalci po naslednjem ključu:

- 15 prvouvrščenih v kategoriji moški A*
- 10 prvouvrščenih v kategoriji moški B*
- 6 prvouvrščenih v kategoriji moški C*
- 10 prvouvrščenih v kategoriji ženske A*
- 10 prvouvrščenih v kategoriji ženske B*

vsi smučarski učitelji in vaditelji, ki bodo nastopili na prvi tekmi.

Prijavnina za tekmovanje znes 100,00 din, v njej je zajeta smučarska karta, prevoz in gostinske usluge na zaključku, ki bo isti dan, ob 15. uri v restavraciji Merx v Mislinji.

Prijave z vplačilom sprejemamo v službi za Rekreativno in kulturno dejavnost do torka, 22. 2. 1983 — do 10. ure.

Po trije najboljši posamezniki in ekipe v obeh konkurencah bodo nagrajeni.

RAZPIS PRVENSTVA GORENJA V SANKANJU ZA LETO 1983

Novozapadli sneg nam je omogočil organizacijo prvenstva Gorenja v sankanju, ki bo v soboto, 12. februarja 1983, v Mislinji, s pričetkom ob 14.30.

Tekmovanje bo ekipno in posamezno v moški in ženski konkurenci. Število prijav ni omejeno, sprejemamo pa jih v pisarni službe do petka, 11. februarja, do 12. ure.

Vrsta sani ni predpisana. Priporočamo uporabo navadnih enosedelnih sani. Vožnja z glavo naprej ni dovoljena, kdor tega ne bo upošteval, bo diskvalificiran.

Potek izvedbe tekmovanja:

- ob 13.00 uri odhod avtobusa in tovornjaka s sanmi izpred Rdeče dvorane
- ob 13.15—13.30 sprejem naknadnih prijav v Mislinji
- ob 13.30 odhod na start na Tolsti vrh
- ob 14.30 start po vrstnem redu prijav
- ob 17.00 razglasi tev rezultatov in podelitev priznanj v restavraciji Merx v Mislinji.

NOČNI SMUČARSKI TEČAJ

Tečaj bo od 28. 2. do 4. 3. 1983 na Kopah. Cena tečaja je 1250,00 din. Prijave sprejemamo v službi za Rekreativno in kulturno dejavnost do 22. 2. 1983.

Tečaj bo organiziran v kolikor bo prijavljenih najmanj 30 tečajnikov.

FOTOKRONIKA

Najaktivnejše v letu 1982 so bile sodelavke skupnih služb GPS. Pokal Gorenja so si resnično zaslužile.

Na prireditvi je za športnike in športnice zapela tudi znančka s TV ekranov Zorica Fingušt.

Če Bojanu Križaju, ki ga spremlja resnična smola ne gre, pa za dobro uvrstitev poskrbi kdo drug — Tomaž Cerkovnik v Kranjski gori.